

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.

Nr. telefonu 279. — Fonie czkowe Fonat. Kasy Oszczędz. Nr. 141.123

Wszystkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi.

Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.

Redakcyja rękopisów nie zwraca.

Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Kru

30 l.

Pl. numerata: w Krakowie i prowincyi mies. 7 0.—, kwart. 2 60 — M

w Krakowie z odnośnieniem do domu 800 — 240 —

Na prowincyi: z przesyłką poczt. 850 — 2550 —

Za granicą: z przesyłką pocztową 1000 — 3000 —

Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 20 — Mk. wiersz milimetr.

1 szpalt. Mk 25. Nadesłane Mk 65 —. Wiersz milimetrowy 1 szp.

w tekście Mk 85 —, Wiersz milimetr. 1 szp. na stronie 160 Mk

Gratulatory 300 Mkp. — Ceny ogłoszeń zagr. o 100% droższe.

Próby uratowania Austrii przed katastrofą.

Wiedeń. PAT. Dzisiejsze dzienniki poranne donoszą, że rząd austriacki zwrócił się do banków wiedeńskich z żądaniem, aby oddały swe zapasy walut zagranicznych celem założenia banku emisyjnego. W sprawie tej toczyły się wczoraj pertraktacje między austriackim ministrem skarbu a przedstawicielami domu bankowego Rotszyda i siedmiu innych wielkich banków przy udziale reprezentanta banku austro-węgierskiego. Banki oświadczyły w zasadzie gotowość przystąpienia do założenia banku emisyjnego, do objęcia banknotów papierowych będących w obiegu i zapewnienia im podkładu złota. Dzisiaj będą toczyły się w tej sprawie dalsze pertraktacje. Suma, którą banki ofiarowują, wynosi 75 miliardów koron austriackich. Urzędowy komunikat zapewnia stanowczo, że rząd nie planuje ani ostemplowania ani dewaluacji waluty koronowej. Z Paryża otrzymano wczoraj w Wiedniu wiadomość, że senat francuski uchwalił kredyt dla Austrii w wysokości 55 milionów franków i że suma ta będzie rychło wypłacona. W mowie wygłoszonej na radzie związkowej zapewnili kancierz Dr. Seipel, że wszyscy przemawiają za tem, że wysokie kursy walut zagranicznych w najbliższym czasie spadną i spodziewać się należy — jak dodał kancierz — że nastąpi to jeszcze zanim się duchowa ludność austriackiej się załamie. „Arbeiter Zeitung“ zwraca uwagę, że z pewnej strony czynione są próby wywołania strajku generalnego i skłonienia robotników do wyjścia z fabryk i zgromadzenia się w pierwszym obwodzie miasta Wiednia. Agitatorzy podszywają się przytem pod firmę kierownictwa partii socjalno-demokratycznej.

Wiedeń. PAT. Pod wpływem wiadomości o akcji rządu w sprawie finansowej, spadły dziś znacznie waluty zagraniczne, ale w godzinach popo-

łudniowych znowu się nieco podniosły. Dzienniki stwierdzają, że rządowi udało się opanować panikę. „Wiener Allg. Zeitung“ donosi, że rokowania rządu z bankami toczą się dziś w dalszym ciągu i że prawdopodobnie z końcem tygodnia będą ukończone. Niezależnie od tego toczą się rokowania z grupą Morgana oraz z angielskim konsultentem finansowym Youngiem. W Wiedniu spodziewają się, że już w jesieni będzie zrealizowany plan nowego banku emisyjnego. „Neue Freie Presse“ donosi, że dotychczasowy Bank austro-węgierski będzie fungował nadal aż do ukończenia swej likwidacji, t. zn. prawdopodobnie do końca br. Do tego czasu nie będzie zmieniona wartość banknotów koronowych. Nowy bank emisyjny będzie miał kapitał zakładowy 2 miliony funtów szterlingów, z czego 1 milion będzie dostarczony przez Austrię, a drugi przez zagranicę. Po zlikwidowaniu banku austro-węgierskiego będzie wprowadzona w obieg nowa waluta w miej sce banknotów koronowych, w stosunku oznaczyć się mającym. „Neue Freie Presse“ donosi dalej, że kredyt uchwalony dla Austrii przez senat francuski będzie zrealizowany w najbliższym czasie, przytem rząd Austrii we Francji nie będzie z tego kredytu stracony.

Tajny układ wojskowy między Francją a Czechosłowacją.

Wiedeń. PAT. Donoszą z Pragi: Na wczorajszym posiedzeniu parlamentu czeskiego poseł niemiecki Knirsch mówił o tajnym układzie wojskowym między Czechosłowacją a Francją, wedle którego republika czesko-słowacka miała być zo-

Zakopane

Zawiadamiam, iż otworzyłem

w Zakopanem, Krupówki L. 58

pensjonat i mleczarnię higieniczną w urzędową według najnowszych wymagań.

1116

Leo Flaumbaft.

Wiedeń. PAT. „Mittags Ztg.“ donosi, że banki wiedeńskie złożyły 200 milionów franków szwajcarskich dla nowego banku emisyjnego. Co do szczegółów nowej waluty, jeszcze nie zapadły żadne postanowienia. Obecnie w Austrii jest w obiegu banknotów na sumę 400 miliardów koron, co równa się 100 milionom franków szwajc.

Niemcy nie mogą pomóc Austrii

Berlin. (A. W.) W związku z nieudaniem się rokowań w sprawie międzynarodowej pożyczki dla Niemiec, nie może rząd niemiecki wziąć pod rozwagę sprawy przybycia z pomocą finansową Austrii. Projekty jakie Dr. Bauer poczynił Niemcom w r. 1919, dotyczące kredytu dla Austrii, w wysokości 16 miliardów marek, nie mogą być w danej chwili urzeczywistnione. Niemcy nie są w stanie udzielić Austrii tej pożyczki również ze względu na Ententę. Rząd Rzeszy wspólnie z Austrią, nie może jej jednak w niczem pomóc.

Dzisiaj nastąpi otwarcie konferencji haskiej

Haga. PAT. Holenderskie biuro prasowe donosi, że pierwsze zebranie delegatów konferencji wstępnej odbędzie się jutro popołudniu w pałacu Pokoju. W imieniu rządu holenderskiego powita delegatów minister spraw zagranicznych Holandyi.

Leżenie. PAT. Plenarne posiedzenie przedstawicieli mocarstw europejskich w Hadze poświęcone będzie wyborowi delegatów dla prowadzenia pertraktacji ze sowietami. Delegacya będzie się składała prawdopodobnie z 11 osób. W skład jej wejdą przedstawiciele Anglii, Francji, Japonii, Włoch, Belgii i innych sprzymierzonych i zaprzyjanych państw. „Daily Telegraph“ omawiając sprawę konferencji w Hadze zaznacza, że obowiązkiem jej jest przeprowadzić wyczerpujące badania kwestyi rosyjskiej oraz powziąć pewne ostateczne decyzje.

Stanowisko Francyi.

Wiedeń. PAT. „Neue Freie Presse“ donosi z Paryża: Narady gabinetu w sprawie udziału Francji w konferencji haskiej dały wynik kompromisowy. Francya nie zamianuje na tę konferencyę ani przedstawiciela dyplomatycznego ani obserwatora, lecz wysle komisję dla studyów. Urzędowy komunikat

powiada, że Rada ministrów postanowiła wysłać do Hagi komisję dla studyów, ponieważ zebranie w Hadze wedle not francuskiej i angielskiej będzie miało charakter jedynie konferencyi fachowców, a więc nie-zapadnie tam żadne rozstrzygnięcie, a powzięte postanowienia będą miały charakter ad referendum. Nazwiska członków tej komisji podane będą później do wiadomości.

Paryż. PAT. Wobec decyzji rady ministrów reprezentowania Francji na konferencji Karola Benoisa, ministra w Hadze, jako przewodniczącego delegacyi, oraz Alfanda, dyrektora urzędu dla spraw majątków prywatnych, Massigliego Bureau des etudes economiques i prawnika Lapradela. Benoiss weźmie udział w posiedzeniu plenarnem dnia 16 czerwca, rzeczoznawcy przybędą natomiast w komplecie dopiero dnia 25 czerwca.

Rola Ameryki.

Londyn. PAT. Z Waszyngtonu donoszą, że rząd Stanów Zjednoczonych nie wyznaczy na konferencyę haską specjalnego delegata w charakterze obserwatora i zadowolony jest jedynie sprawozdaniami, które przesyłać będzie poselstwo amerykańskie w Hadze.

bowiązaną na wypadek zawikłań wojennych przeciw Francji armią 500-tysięczną. Poseł Knirsch oświadczył, że wie z najlepszego źródła, że pierwszy tajny traktat, zawarty między Drem Benoiszem a rządem francuskim został podpisany dnia 28 października 1918 roku. Według tego traktatu zobowiązać się miała Czechosłowacja oprzeć swoją politykę na zasadzie przeprowadzenia traktatu pokojowego oraz oddać kierownictwo armii swojej w ręce francuskiej misji wojskowej na lat 10. Nastąpił potem traktat dodatkowy z dnia 24-go kwietnia 1921 r., który zawiera następujące postanowienia: W razie gdyby przyłączenie się Austrii do Niemiec weszło w stadium urzeczywistniania, ma Czechosłowacja obsadzić Wiedeń, Linc, Solnogród i centra przemysłowe oraz zakłady wojskowe aż po Wiener Neustadt. Francya miała obsadzić Celowiec i Grac.

Drugi dodatkowy układ z 8 listopada 1921 r. zawiera przyjęcie przez Czechosłowację do wiadomości przymierza zawartego między Francją a Polską w dniu 31 sierpnia 1921 r. Czechosłowacja zobowiązała się dalej w porozumieniu z rządem polskim poczynić wspólnie zarządzenia wojskowe i gospodarcze przeciw Niemcom, jeżeli Francya stwierdziła, że pokój w środkowej Europie jest zagrożony. Za takie zagrożenie pokoju w środkowej Europie jest uważane niedotrzymanie postanowień traktatu wersalskiego oraz wszelkiego rodzaju niepokoje w Niemczech. Poseł Knirsch zakończył: Podalem do wiadomości z wszelkąjemi zastrzeżeniami to, co dowiedziałem się o zacytowanych traktatach, zwracam jednak uwagę, że informacje te otrzymałem z poważnego źródła dyplomatycznego.

(Wiadomości o przesileniu na stronie 2-gej.)

Powolne próby zlikwidowania przesilenia rządowego.

Warszawa. (M. Tel. wł.) Na dzisiejszym posiedzeniu podkomisji konstytucyjnej następujące stronnictwa zgłosiły uzupełnienie rezolucji:

Klub PPS., PSL i Wyzwolenie: Sejm stwierdza:

I. Ze w myśl uchwały sejmu w dniu 20 lutego 1919 inicjatywa i decyzja w sprawie powołania rządu przysługuje naczelnikowi państwa za wyjątkiem wypadku, gdyby sejm uznał za wskazane na posiedzeniu plenarnym powziąć uchwałę przesadzającą osobę prezydenta ministrów albo składu rządu.

II. Rząd powołany przez naczelnika państwa staje przed sejmem celem uzyskania votum zaufania sejmowi.

III. Przed powołaniem rządu porozumienie naczelnika państwa z sejmem musi być dokonane przez zasięgnięcie opinii u stronnictw sejmowych w formie w danych okolicznościach najbardziej celowej.

Wniosek NZL., KPK. i klubu mieszczańskiego:

Wyrazy „naczelnik państwa powołuje” i wyrazy „na podstawie porozumienia z sejmem” interpretuje sejm w ten sposób, że inicjatywa w wyznaczeniu premiera należy z reguły do naczelnika państwa i że z brakiem propozycji ze strony naczelnika państwa lub z brakiem zgody ze strony konwentu seniorów na osobę proponowanego kandydata konwent seniorów większością prezentowanych głosów desygnuje premiera.

Wniosek Związku Ludowo-Narodowego, Chrześcijańskiej Demokracji i grupy Dubanowicza:

Wysoki sejm uchwalając raczy:

I. Sejm uchwała zgodnie z dotychczasowym zwyczajem jako wykładnię punktu 3 uchwały z dnia 20 lutego 1920 roku wobec braków w tekście jak zwanej małej konstytucji, wskazanie, komu przysługuje inicjatywa oznaczenia kandydata na prezesa rady ministrów. Inicjatywa wyjść może zarówno od naczelnika państwa jak i od sejmu.

II. Słowo „powołuje” oznacza, że na zewnątrz jako czynnik inicjujący występuje tylko naczelnik państwa, którego porozumienie z sejmem w tym przedmiocie jest sprawą wewnętrzną.

III. Słowa „na podstawie porozumienia z sejmem” oznacza, że umówienie powinno nastąpić zgodnie z wolą większości sejmu. Wobec braku na tekście wskazówki, co ma nastąpić w razie niedostąpienia do wymaganego porozumienia, należy stwierdzić, że stały konflikt naczelnika państwa z sejmem jest wykluczony przy suwerenności sejmu ustawodawczego, a zatem wola większości sejmu ustalona po rozważeniu przez stronnictwa konstytucyjną, jest ostateczna.

IV. Jedynym czynnikiem mającym prawo występowania pod względem prawnopństwowym w inicjacji sejmu, jest marszałek, którego prawem i zadaniem jest konstatawanie stanowiska większości sejmu. Sposób tego konstatawania może być zaakceptowany tylko wewnątrz sejmu. Sposobem tym może być z reguły konwent seniorów.

Uchwały komisji konstytucyjnej

Warszawa. (M.) Komisja konstytucyjna rozpatrzywszy trzy zgłoszone wnioski poszczególnych grup stronnictw większością 16 głosów, przyjęła wniosek wspólny klubów NZL., KPK. i Klubu Mieszczańskiego.

Wniosek klubu PPS., PSL i Wyzwolenia uzyskał 14 głosów „za” przy jednym wstrzymaniu się.

Wniosek Związku Ludowo-Narodowego, Chrześcijańskiej Demokracji i grupy Dubanowicza otrzymał również 14 głosów „za”.

W zebraniu brało udział 31 posłów.

Głosowanie nad rezolucjami poprzedziła polemika między członkami komisji na temat, czy wniosek jest najważniejszy i nie narusza suwerenności Sejmu. W polemice tej rej wodził pos. Stępiński, popierając na złość Piastowcom prawników.

Grupy, których wnioski otrzymały mniejszość, mają na zebraniu plenarnym sejmu, które odbędzie się w piątek o godz. 4-ej pop. zgłosić votum mniejszości.

Pozatem większością głosów przyjęto punkt drugi wniosku lewicy, który brzmi:

Rząd powołany przez naczelnika państwa staje przed sejmem celem uzyskania votum zaufania sejmowi.

Posiedzenie Sejmu.

Warszawa. (Tel. wł.) Porządek dzienny piątkowego posiedzenia Sejmu przewiduje 3 punkty: 1) Rozzięgnięcie ustawy konstytucyjnej na przyłączone do Polskiej obszary G. Śląska. 2) Interpretacja III punktu małej konstytucji i 3) Dalsza dyskusja nad projektem ordynacji wyborczej.

O utrzymanie min. Michalskiego.

Warszawa. (M.) Inspirowany — jak utrzy-

mują — przez min. Michalskiego „Kuryer” podaje następującą znamienne wiadomość, z najpewniejszych sfer giełdowych komunikują, że giełda na wieść o możliwości ustąpienia min. Michalskiego zareagowałaby zniżką

marki polskiej. Do tej pory giełda nie bierze poważnie w rachubę tych pogłosek, gdyby jednak min. Michalski miał istotnie ustąpić, dojdzie na giełdzie do katastrofalnego spadku naszej waluty i naszych walorów.

Dramatu — akt drugi.

Kraków, 15 czerwca.

(is) Wczorajszy dzień, trzynasty dzień przesilenia przyniósł zatem długo oczekiwany substrat dla interpretacji autentycznej praw Naczelnika Państwa według tzw. „małej konstytucji”. Na razie tylko substrat, albowiem ostatnie słowo wypowie dopiero Sejm na piątkowym posiedzeniu.

Uchwalone na wczorajszym posiedzeniu komisji konstytucyjnej wspólne rezolucje klubów N. Z. L. (grupa Skulskiego i Trzciskiego), K. P. K. (Federowicz) i klubu mieszczańskiego (Rosset) i uchwalony punkt drugi rezolucji lewicy (P. P. S., P. S. L., Wyzwolenie) stwierdzają:

1) Jeżeli rząd podaje się do dymisji a Naczelnik Państwa dymisję przyjmuje, to inicjatywa w wyznaczeniu nowego premiera należy do Naczelnika Państwa. Naczelnik Państwa może zatem nie radzić się nikogo, ani konwentu seniorów, ani reprezentantów stronnictw, jak to było ostatnio, lecz samodzielnie desygnować premiera. „Z reguły” — to znaczy, jeśli z prawa tego skorzysta, to jego inicjatywa jest ważną i prawną. **Lecz nie definitywną.**

2) Jeśli bowiem desygnowany przez Naczelnika Państwa premier nie uzyska „zgody ze strony konwentu seniorów”, to prawo Naczelnika Państwa gaśnie w konkretnym wypadku, wola jego podporządkować się musi woli konwentu seniorów, który sam „większością reprezentowanych głosów desygnuje premiera”. Desygnowany w ten sposób wbrew woli Naczelnika Państwa premier ma tytuł do złożenia składu rządu.

3) Jeśli Naczelnik Państwa z prawa swego nie korzysta i premiera nie desygnuje, znowu konwent seniorów uważany za wyraz opinii Sejmu, postępuje, jak w wypadku ad 2.

4) W obu wypadkach jednak (2 i 3) premier (naturalnie i cały rząd) muszą ostatecznie być powołani przez Naczelnika Państwa, albowiem tylko „rząd powołany przez Naczelnika Państwa staje przed Sejmem celem uzyskania votum zaufania Sejmu. Wynika stąd, że Naczelnik Państwa, jeśli działać pragnie w myśl małej konstytucji, nie może odmówić zatwierdzenia premiera, desygnowanego przez konwent seniorów, choćby to nastąpiło, jak w wypadku 2) wbrew jego woli, a odmówienie zatwierdzenia musiałoby być uważane za naruszenie konstytucji przez Naczelnika Państwa i musiałoby pociągnąć za sobą skutki z punktu 4. małej konstytucji”, tj. usunięcie Naczelnika Państwa przez Sejm, wobec którego w myśl tego punktu jest odpowiedzialnym. Wynika stąd dalsza konsekwencja, że Naczelnik Państwa staje w wypadku 2, a ewentualnie także 3 wobec alternatywy: zatwierdzić rząd, który nie ma jego zaufania lub odmówić zatwierdzenia, demisyjonując lub czekając na przymusową demisję ze strony Sejmu. Wynika stąd dalej, że wczorajsze uchwały stwierdzają, że zaufanie Naczelnika Państwa dla premiera jest rzeczą potrzebną, wskazaną i pożądaną, ale prawnie nie konieczną. W wypadku bowiem konfliktu zwycięża wola i zaufanie konwentu seniorów.

Zważywszy, że uchwała Sejmu, o ile przychyli się do wczorajszych uchwał, uważaną będzie za interpretację autentyczną „małej konstytucji”, zatem za interpretację, działającą w regule wstecz, czyli także na obecne przesilenie, należy, przenosząc powziętą uchwałę na dymisję p. Ponikowskiego, przyjąć, że konwent seniorów chciał wyrzucić na-

stępujący sąd o obecnym przesileniu:

Naczelnik Państwa miał prawo przyjąć dymisję gabinetu, skoro ją gabinet zgłosił, p. Ponikowski nie miał jednak obowiązku dymisji zgłaszać jedynie dlatego, że Naczelnik Państwa wyraził mu brak zaufania, albowiem zaufanie to nie jest prawnie konieczne. Powinien był zatem zwrócić się do konwentu seniorów po votum ufności, i od niego uzależnić swe dalsze kroki, niezależnie od tego, jakie stąd konsekwencje byłby wyciągnął Naczelnik Państwa.

A nadto: Obecnie ma Naczelnik Państwa kolej desygnować nowego premiera, a jeśli nim nie będzie p. Ponikowski, a konwent seniorów desygnata nie zatwierdzi i wydesygnuje większością głosów ponownie p. Ponikowskiego, to Naczelnik Państwa ...przegrał.

Widzimy stąd, że przesilenie pod względem materalno-politycznym wskutek wczorajszych uchwał ani o jotę nie zostało złagodzone. Jedynie pod względem formalno-prawnym nastąpiło wyjaśnienie sytuacji.

Obecnie zatem stają przed nami dwa pytania:

- Czy Sejm uchwali rezolucję większości?
- A jeśli tak, to czy większość Sejmowa będzie szukała satysfakcji w ten sposób, aby narzucić Naczelnikowi Państwa p. Ponikowskiego i chcąc w ten sposób „pouczyć” Naczelnika Państwa o jego „prawach”.
- Jakim torem potoczy się przesilenie, jeśli wczorajsze uchwały nie uzyskają większości w Sejmie? (Otwartem pozostaje pytanie czy jest potrzebną większością kwalifikowaną).

N. Z. L., K. P. K. i Klub mieszczański rozporządzają w Sejmie razem... 79 głosów.

Druga grupa: Z. L. N., Ch. D. i grupa Dubanowicza — 135 głosów.

Trzecia grupa: P. P. S., P. S. L. i Wyzwolenie razem głosów 150.

Co do reszty stronnictw, to zapewne podzielią się w tej sprawie między te trzy grupy.

Zadna zatem grupa nie posiada większości dla swego stanowiska. I dlatego potrzebnym będzie dalszy kompromis, albowiem różnice między wnioskami wszystkich trzech grup, jakkolwiek przy bliższej analizie nie są przepastne, są jednak wcale znaczne w ustaleniu następstwa uprawnień Naczelnika Państwa.

Różnice, powiedzieliśmy, nie są przepastne, gdyż wszystkie łączy jedna myśl: wyższość woli Sejmu względnie jego eksponenta konwentu seniorów nad wolą Naczelnika Państwa ...w razie konfliktu.

Zastanowimy się nad niemi następnym razem. Społeczeństwo z zapartym tchem oczekuje najbliższego piątku i dalszych losów przesilenia.

Losy te — jak dotąd — w zbyt różowem nie przedstawiają się świetle. Jeśli po obu stronach — to jest Sejmu i Belwederu nie ujmąni się dobra wola, jeśli zwłaszcza w Sejm-e poszczególne stronnictwa nie zmienią swych dotychczasowych dążeń w kierunku upieczenia przy ogniu przesilenia własnej, partyjnej, pieczeni, groźba jeszcze poważniejszych niż dotąd konfliktów bardzo jest możliwa, a ułatwia ją bardzo zbyt kompromisowe, a niezbyt jasne, brzmienie odpowiedzi dla N. Państwa.

Głos ma teraz Sejm... Od głosu tego zależy, czy raz wreszcie położy się kres niebezpiecznym zawikłaniom.

Jeszcze jedna zaporą usunięta!

Kongres amerykański oświadcza się za utworzeniem zyd. siedziby nar. w Palestynie.

Londyn, 13. czerwca. (Tel. wł.) Z Waszyngtonu donoszą: Kongres amerykański uchwalił większością 32 głosów rezolucję, oświadczającą się za utworzeniem żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie. Tekst uchwały kongresu jest analogiczny do uchwały niedawno temu rezolucji w sprawie Palestyny przez Senat. Bliższe szczegóły co do przyścia do skutku uchwały, do tej pory nie nadeszły.

Kraków, 15 czerwca.

Wiadomość o uchwaleniu przez Kongres amerykański rezolucji wyrażającej zgodę na projekt utworzenia żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie nie jest bynajmniej niespodzianką. Jednocześnie bowiem z senatorem Lodge'm, autorem rezolucji, uchwalonej w pierwszych dniach maja przez Senat, wniósł poseł Hamilton Fish równobrzmiącą rezolucję w Kongresie. Podczas gdy jednak sprawa w Senacie przeszła bez oporu (rezolucja zapadła tam jednomyślnie), to w Kongresie napotkała na znaczne trudności.

W pierwszym rządzie wzmocniona antyżydowska propaganda arabska usilnie zabiegała o to, by Stany Zjednoczone nie wypowiadały swej oficjalnej zgody na stworzenie żydowskiej siedziby narodowej w Palestynie, a nadto knuła oddawna wrogi spisek przeciwko sprawie narodowej asymilacja, owa przestarała pleśń, usiłująca zniszczyć zniweczyć wszystko, co świeże i zdrowe w żydostwie. Trudności te wyszły dobitnie na jaw już na posiedzeniu komisji spraw zagranicznych Kongresu, na które zawezwani zostali jako „znawcy” przedmiotu, z jednej strony przedstawiciele organizacji syońskiej w Ameryce (Lipski, Goldberg), z drugiej zaś ludzie nie wiele mający z żydostwem wspólnego, zasympilowani do cna, t. zw. rabini reformowani. Przebieg tego bądź co bądź historycznego posiedzenia jest znany. Przypomniemy tylko, jak to haniebnie wicherzył i tendencyjne sprawę przedstawiał wbrew najżywoźniejszemu interesom żydowskim, jeden z przedstawicieli tego strupieszatego odłamu żydostwa, rabin Eizik Landman, zawezwany przed komisję dla wyrażenia swej opinii, i jak to ktoś z galerii rzucił mu w oczy okrzyk „zdrajca” — co wywołało konsternację.

Opozycja była zatem z zewnątrz i od wewnątrz zacięta. Dzięki jednak umiejętności i ofiarnej pracy przywódców syonizmu amerykańskiego, a nadeszłyście Nachuma So-

kołowa i Żabotyńskiego, udało się ostatnią zaporę w Ameryce usunąć.

Rzecz prosta, nie pozostanie to bez echa i skutku. Uchwała senatu i kongresu, oraz ostatnie enuncjacje filozoficzne prezydenta Hardinga i wiceprezydenta Coolidge'a świadczą o zupełnej zgodności w zapatrywaniach St. Zjednoczonych i W. Brytanii w sprawie palestyńskiej. A to niewątpliwie jest doniosłym krokiem naprzód.

Jeden tylko Watykan ma jeszcze pewne zastrzeżenia i wątpliwości co do stanowiska religii katolickiej w przyszłej żydowskiej siedzibie narodowej. Żywimy jednak nadzieję, że i tę zaporę uda się usunąć, zwłaszcza, że jak to wielokrotnie już podkreślano, ani organizacja syonistyczna ani żydostwo wogóle absolutnie nie ma zamiaru w niczem ukrać i naruszać czyichkolwiek praw.

Nieznaczna większość 32 głosów wskazuje i na to, że współdziałały oprócz wicherzeń asymilatorskich i zakulisowych wpływów arabskich także względy ogólnej polityki amerykańskiej, która unika mieszania się do

W SPRAWIE ZYDOWSKICH W KRAJU.

Uroczyste przyjęcie ku czci J. Opatoszu w Warszawie.

Onegdaj odbyło się w lokalu związku żyd. literatów i dziennikarzy uroczyste przyjęcie ku czci znakomitego pisarza żydowskiego J. Opatoszu który obecnie bawi w Warszawie.

Powitał gościa imieniem związku literatów p. Karliński, poczem wtał go kolejno przedstawiciele rozmaitych instytucji społecznych i kulturalnych, Zyd. Rady Narodowej, redakcyi pism itd. W końcu zabrał głos p. Opatoszu, witany owa cyjała przez zgromadzonych.

Przykre zajście.

Nasz korespondent warszawski (M) donosi nam:

Wczoraj w godzinach popołudniowych przybył do składu „Kultur-Ligi” (wydawnictwo żydowskie) agent defenzywy politycznej województwa warszawskiego w celu dokonania rewizyi. W lokalu Kultur-Ligi obecni byli prócz urzędników wówczas pp. Nachman Majzel (kierownik), Hendlsohn (dostawca papieru) oraz znakomity pisarz J. Opatoszu. Wszystkich obecnych aresztowano, tylko p. Opatoszu zwolniono po okazaniu przez niego dokumentów, iż jest on obywatelem amerykańskim.

Z współpracowników Kultur-Ligi zatrzymani zostali pp. Aronzon, Zimmerman, Lajtman, Korman, Rubinstejn.

Później wczorajem zwolniono p. N. Majzla za zobowiązaniem, iż dziś stawi się w defenzywie.

spraw pozaamerykańskich. Domorosły antysemityzm, którego w części i w Ameryce nie brak, starał się zapewne również niezależnie od wyżej wspomnianych wpływów działać przeciw podniesieniu się narodu żydowskiego z poniewierki.

Wszystkie te okoliczności nie zdołały jednak unicestwić zwycięstwa hasła sprawiedliwości, pod osłoną którego naród żydowski zdobywa sobie sympatyje ludów cywilizowanych świata i ich polityczne uznanie.

Jeśli zważymy, że w tej chwili włoski minister spraw zagranicznych Szancer pertraktuje w Londynie w sprawie mandatu i że w tej samej sprawie toczą się pertraktacje między rządem francuskim i angielskim, to z uczuciem ulgi możemy oczekiwać najbliższej sesyi Rady Ligi Narodów, w dniu 14. lipca.

Szczupła wiadomość nie pozwala na wyczerpujące omówienie problemu, wynik ostałeczny, tj. uchwała definitywna kongresu jest jednak pewną. I to nam wystarcza.

Z uczuciem serdecznej wdzięczności zwraca się żydostwo w tej chwili do Amerykan, którzy przez usta swoich posłów w Senacie i Kongresie zaświadczyli, że pragną wesprzeć bohaterskie wysiłki organizacji syońskiej o uzyskanie dawnej Ojczyzny dla starego Narodu.

Do sprawy jeszcze wrócimy.

Miły gość z Ameryki.

Ze Lwowa piszą nam:

W mieście naszym bawi obecnie p. Jakób Kirschenbaum, współredaktor największego po „Forwertsje” w Ameryce dziennika żydowskiego „Jewish Morning Journal”, który przyjechał przed kilkoma dniami z Nowego Jorku, celem zbadania obecnego położenia Żydów w Galicyi. Pan Kirschenbaum Galicyanin rodem, własną pracą zbudował — od zwykłego robotnika wybił się na stanowisko współredaktora dziennika, mającego ogromny wpływ nie tylko na szerokie masy amerykańskiego Żydostwa lecz także na sfery rządzące Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. P. Jakób Kirschenbaum położył ogromne zasługi około sprawy zespolenia się Żydostwa galicyjskiego w Ameryce w niegdyś słynny i wpływowy „Galicianer farband”.

Cały swój wolny czas w latach wojennych i powojennych poświęcił sprawie pomocy dla rozpaczonych rodzin żydowskich w Galicyi, którzy stracili zupełny kontakt ze swoimi krewnymi w Ameryce. Ponadto jako mąż zaufania przy komisji emigracyjnej rządu amerykańskiego na Ellis Island w Nowym Jorku nieocenioną wprost pomoc przynosił nieszczęśliwym rzeszom żydowskich emigrantów z Galicyi.

Żydostwo w Galicyi z wdzięcznością wita Jakóba Kirschenbauma, jako swego miłego gościa.

Pan Kirschenbaum zwiedzi też wkrótce miasto Kraków i wejdzie w kontakt z tamtejszymi kółkami żydowskimi.

Dr. A. K.

Z pamiętników Teodora Herzla.

2

Ciąg dalszy.

2 lutego.

Były poseł Bloch przyszedł z listem Gudemanna, prosząc mnie o kilka rozdziałów broszury dla swego pisma „Oesterreichische Wochenschrift”. Gudemann jest zachwycony, i pisze: „Koleżdy moi powinni mi wieniec spłać”.

Zduje się, że Bloch odnosi się z zaufaniem do sprawy. Potrzebuję takich polityków zawodowych, jak Bloch. Uważa on tylko, że powodzenie sprawy zależy od współdziałania Rotszyldów. I ja tak z początku myślałem. Obecnie już inaczej na to patrzę. Bloch powiada, że wykluczeniem jest, by ogół uważał całą sprawę za prosty żart. Pod tym względem (powiada) zbytnio się obawiam. W każdym razie myślę, że tempo rozwoju zależeć będzie od pierwszego wyrażenia.

2. lutego.

Popołudniu spotkałem Gudemanna w Praterze. Powiedział do mnie: „Właśnie o panu myślałem. Nie zdaje sobie pan nawet sprawy z wielkości pańskiego dzieła”. Był pełen entuzjazmu, przyrzeka sobie niezwykle wrażenie.

3 lutego.

Naprawdę postąpił w redakcyi. Rozmawiałem

z Bacherem Ma wiele trudnych i wielkich wątpliwości. Najważniejsze niebezpieczeństwo, o którym mówię, to to, że nie możemy się asymilować. Wykorzystają to antysemitę, którzy wogóle wykluczają w moim tekście potrzebne im „jagódkę” i ustawicznie będą je cytować. Podobnie ma się sprawa z listem, otrzymanym dziś od Levysona, który mi donosi, że mnie będzie ostro zwał: dobrzebym zrobił, gdybym dyskuseję na inne tory przesunął; lecz przesuniecie koludowaliby z naszem korzyściami.

Podczas gdy prowadziłem rozmowę z Bacherem, przyszedł Goldbaum. Przyniósł mi z sobą — poznałem odrazu — szczególnie chytrą — reklamacyę autora feljetonu, który się skarżył na przetrzymywanie manuskryptu. Był taki sam, jak wtedy, gdy chciał jeszcze więcej podkopać moje stanowisko w dzienniku, które uważał już za podkopane przez siebie.

Rozmowa, którą prowadził — była naszpikowana aluzjami. Mówiło się o księciu bułgarskim Ferdynandzie i o hr. Gołuchowskim, którego chciano utnać, ponieważ przez swe innowacye przyczyniał kłopotów i ponieważ jest niebezpiecznym. Gdyśmy potem wyszli, oddał mi odbitkę mej broszury i powiedział: „Pan mnie ujął, lecz nie przekonał”.

Po tych tak serdecznie brzmiących słowach uwierzyłem już, że z powodu mego zdenerwowania fałszywie interpretowałem jego zachowanie

się w pokoju Bachera.

Lecz gdy wracałem do domu, przekonałem się, że broszura nie była w dwóch miejscach rozcięta.

Jeszcze raz byłem przed odejściem w pokoju Bachera. Benedykt wszedł do środka, lecz chciał się cofnąć, gdy mnie zobaczył. Spytałem się go, czy czytał moją broszurę. Odpowiedział: „Nie mogę się bawić w drobnostkowe krytykowanie tego lub owego miejsca. Musi się całość przyjąć — lub nie przyjąć”.

To „nie przyjąć” powiedziane w obniżonym tonie. To było wszystko. A do tego jeszcze dramatyczna poza. Chmury zawisły nad tą krótką rozmową. Zrozumieliśmy się wzajemnie — i przeszliśmy jakby nie zaszło nic poważnego lub wielkiego — do tematów obojętnych, rozmawialiśmy o numerze wielkanocnym, do którego był potrzebny dodatek z Lemaitre'em itp.

3 lutego.

Wczorajem.

Dobrze osądził — Benedykta. Wczorajem przyszedł do mego pokoju i prosił mnie — on mnie! — o rozmowę. Chce ze mną mówić o sprawie nie jako „N. Fr. Presse”, lecz jako „człowiek”. Zbytnio nie decydującego nie robił przed tą pogawędką; nie, czegobym nie mógł później cofnąć.

Powiedziałem mu: „Broszura wcześniej się nie ukaże, lecz zatrzymać druku nie mogę. Późniejsze zmiany spowodują koszt. Odpowiedział: „Można to wyrównać pieniędzmi”. Nie wiem, czy zrozu-

Z CHWILI.

Siły klubów w Sejmie.

Kraków, 14 czerwca.

(t) W związku z obecnym przesileniem godzi się przypomnieć, jak się przedstawia siła liczebna poszczególnych klubów sejmowych:

Prawica:

1) Związek ludowo-narodowy (Z. N. D.) przywódca ks. Lutostawski	75
2) Klub Pracy Konstytucyjnej (K. P. K.) Federowicz	14
3) Pol. Str. Katol. Ludowe (P. S. K. L.) Matakiewicz	8
4) Chrześc. Nar. Stron. Pracy (Ch. D.) ks. Adamski	28
5) Nar. Chrześc. Stron. Ludowe przywódca Dubanowicz	25
6) Narod. Zjednoczenie Ludowe (N. Z. L.) Skulski	52
7) Zjednoczenie Mieszczańskie (Z. M.) de Rosset	13
	<hr/>
	215

Uwaga: Grupy ad 4 i 5 tworzą tzw. „Centrum narodowe”.

Centrum:

8) Polskie Stron. Lud. (P. S. L.) „Piast” (Witos, Rataj)	85
9) „Wyzwolenie” Woźnicki, Rudziński	25
10) Narod. Partya Rob. (N. P. R.) Fichna	23
	<hr/>
	133

Lewica.

11) Polska Part. Soc. (P. P. S.) Daszyński	34
12) Grupa Stapińskiego	11
13) Polska Partya Komunistyczna (Dąbal)	2
14) Ks. Okoń	1
	<hr/>
	48

Zastępcy mniejszości narodowych:

15) Zjedn. Posł. Niemieckich Hasbach	7
16) Zjedn. Posł. Żyd.: Thon, Grinbaum	9
17) Poseł Schipper Żyd. socyal.	1
	<hr/>
	17
18) 16 posłów, którzy są częścią „dzikimi” częścią tworzą tzw. „Klub Rad ludowych” (posłowie wileńscy), o niezdecydowanym zasadniczym programie	16

Razem 429

— Pierwszorzędną pracownia krawiecka, za 1872 r. A. Bross, Kraków, ul. Floryańska 44, Tel. 3269. 759

miałem to dobrze. Czy chce mi zaofiarować pieniądze, abym coinał publikację?

W każdym bądź razie naznaczyłem odpowiedź — jeżeli to spotkanie się odbędzie — na jutro lub pojutrze. Powiem, muszę mu powiedzieć: Mój honor jest tu zaangażowany. Nawet gdybym chciał, nie mógłbym już coinać sprawy. Rzuciłem myśl w artykule „Chronicle”. Nie należy ona już do mnie. Jeżelibym zamilczał, jeżelibym nie ogłosił publicznie przyrzczonego pisma, to wyglądałoby na to, że zostałem przekupionym przez tych bogatych Żydów, którzy są przeciwni mej sprawie. Zgodzę się na drobne zmiany, jakich sobie życzę, lecz on poniesie koszt dźwięku za żądane zmiany. Ta suma ma mi in eventum stanowić dowód, którego mógłbym ewentualnie potrzebować. A jak słusznie powiedziałem dziś popołudniu moim rodzicom, że do połowy wpadłem w wir walki. Zajął się, wierzę, że teraz rozgrywa się najzaciętsza walka. Jest w niej prawie że pantomimiczna cisza, dramatyczny punkt kulminacyjny w kilku słowach, lecz każde słowo zawiera w sobie tragiczną akcję.

„Neue Freie Presse” walczy ze mną, szef ze swym personelem. Po jego stronie jest przewaga. Gdy ja mam słusność za sobą. Może uda się oficjalne wyznaczenie, jeśli mnie przychylnie odwołają, że rezygnuję z przyrzczonego artykułu, który był całym moim odszkodowaniem za wyłączenie mi naczelnej redakcyj.

Ciąg dalszy nastąpi.

ECHA POLITYCZNE.

Umowa polityczna między Polską a Czechosłowacją.

W dniach najbliższych sejmowi przedstawiona będzie do ratyfikacji umowa polityczna między Polską a Czechosłowacją, którą rząd już zatwierdził.

Otóż według umowy tej oba państwa (Polska i Czechosłowacja) wzajemnie gwarantują sobie stan posiadania, oparty na traktatach, na których spoczywa niepodległość i organizacja państwa polskiego i czechosłowackiego. Ilekroć potrzeba i okoliczność wymagać tego będą, oba państwa porozumieją się co do zastosowania podpisanych przez nich wspólnie traktatów.

Oba państwa zobowiązują się zachować zyciową neutralność wzajemnie, jeżeli jedno z nich będzie zaatakowane przez jednego z sąsiadów, a w szczególności zapewnić wolny tranzyt materiału wojennego.

Czechosłowacya oświadcza swe desinteressement w sprawie Galicyi wschodniej. W konsekwencji tego zobowiązuje się ona do rozwiązania formacji ukraińskich, które były internowane w Czechosłowacyi i do stłumienia wszelkiej czynnej propagandy, dążącej do oderwania jakiegokolwiek terytorium od Rzeczypospolitej Polskiej. Podobne zobowiązania bierze na siebie Polska w stosunku do Czechosłowacyi. Odtąd każde z obu państw zobowiązuje się nie tolerować na swoim terytorium żadnej organizacji politycznej lub wojskowej, skierowanej przeciw całości i przeciw bezpieczeństwu drugiego państwa.

Oba rządy przyjmują do wiadomości umowy polityczne, wojskowe i gospodarcze zawarte pomiędzy Czechosłowacyą, Rumunią i Jugosławią z jednej strony, oraz umowy analogiczne, zawarte pomiędzy Polską, Francją i Rumunią z drugiej.

Umowa handlowa pomiędzy Czechosłowacyą a Polską ureguje między innymi dwoma państwami wszystkie sprawy ekonomiczne i finansowe, zarówno jak i sprawy; dotyczące się tranzytu.

Obie strony zobowiązują się, że we wszystkich sprawach spornych większej doniosłości oba państwa zwrócą się do sądu rozjemczego. Sprawy, które mają być rozstrzygnięte przez arbitraż, mogą być, za zgodą obu rządów, przedłożone arbitrom, wybranym ad hoc lub będą wniesione przed trybunał sprawiedliwości międzynarodowej.

Oba państwa zobowiązują się, że żadna nowa umowa, któraby sprzeciwiała się niniejszej umowie, nie będzie zawarta przez nie z innymi państwami.

Czas trwania niniejszej umowy określa się na lat pięć od daty wymiany not ratyfikacyjnych, lecz każdy z obu rządów może ją wypowiedzieć po dwu latach, uprzedzając drugie państwo sześć miesięcy przedtem.

Do umowy tej dołączony jest aneks, w którym jest mowa o tem, że obie strony umawiające się, obowiązują się wprowadzić w życie następujące, specjalne zarządzenia:

a) Uregulowanie spraw z sporów lokalnych na b. terytorium plebiscytowem Cieszyna, Spisza i Orawy nastąpi przez delegację specjalną polsko-czesko-słowacką, złożoną z przedstawicieli obu państw mianowanych w równej liczbie. Ta delegacja, opatrzona w pełnomocnictwa szeroko i szczegółowo określone wyda niezbędne zarządzenia w celu przywrócenia na terytorjach w umowie będących stanu prawnego, słuszności i sprawiedliwości i przyczynienia się w ten sposób do załagodzenia stosunków między Polakami a Czesko-słowakami.

Delegacja dzielić się będzie na dwie subdelegacje: polską i czesko-słowacką. Każda z tych subdelegacji obowiązana będzie wprowadzić w życie na terytorium podległym jej kompetencji uchwał powziętych wspólnie przez delegację.

Delegacyi poruczy się interweniować w wypadkach naruszenia wolności osobistej, praw mniejszości narodowych w zarządzie gmin i powiatów politycznych i w życiu szkolnym, jak również we wszystkich dziedzinach działalności ekonomicznej a zwłaszcza w dziedzinie organizacji pracy.

b) Unormowanie w terminie sześciu miesięcy przez porozumienie bezpośrednie i polubowne obu rządów sprawy gminy Jaworzyny.

Sytuacja w Irlandyi.

Wiadomości, jakie dochodzą nas w ostatnich tygodniach o sytuacji w Irlandyi, każą nam wnioskować, że położenie znowu jest bardzo poważne, a szczególnie pogorszyły się stosunki między Londynem a Dublinem.

Według układu grudniowego można się było spodziewać, że dobiega ku końcowi trwająca setki lat wojna między Anglią a Irlandyą walczącą o prawo samostanowienia. Mimo to zachodziła obawa, że nie tak prędko zapanuje pokój. Poza traktatem pokojowym, który zakończył ponury rozdział wojny angielsko-irlandzkiej, krył się groźny upiór wojny domowej. Widoki na to, by udało się w bliskiej przyszłości wpoić ducha kompromisu przeciwnikom układu pod przewodnictwem de Valery — nie były zbyt wielkie. Podczas gdy Collins i Griffith spoglądali w jaśniejszą przyszłość, oblicze de Valery zwrócone było ku przeszłości. Lud jednak był zmęczony walką i pragnął nadewszystko pokoju. Jakże jednak mógł lud oprzeć się terrorowi mniejszości wrogiej traktatowi?

Do starcia krwawego co prawda nie przyszło. Mniejszość sprzeciwiająca się układowi znalazła inną drogę by przeprzeć swą wolę a mianowicie zwróciła broń przeciw Ulsterowi, który narazie nie został objęty traktatem. Rozpoczęła się znowu walka między północą a południem, mordy, rabunki i rozboje rzucały znowu na ludność postrach. Agitacja religijna przybrała na sile, często trudno było stwierdzić, kto jest stroną atakującą.

Collins i Gryffith spoglądali z niepokojem w przyszłość, zdawali sobie bowiem sprawę z tego, że szczupłymi siłami wojskowymi i policyjnymi młodego państwa irlandzkiego nie zdołają opanować ciężkiej sytuacji. Zdecydowali się więc do kroku, który był może jedynym wyjściem, mimo to jednak był w stanie pogorszyć znacznie stosunki między Irlandyą a Anglią. Collins zawarł mianowicie układ, na podstawie którego partya Collinsa i de Valery wystawią wspólną listę kandydatów, przy mających się odbyć 16 czerwca wyborach do prowizorycznego parlamentu irlandzkiego. Ułożono się również, że z 9 miejsc w gabinecie stronnicy de Valery otrzymają cztery.

Układ ten wywołał w Anglii żywe zaniepokojenie. Spodziewano się tam, że wybory dadzą wyraz zdecydowanej woli pokojowej ludności irlandzkiej, zamiast tego jednak przyszedł do skutku kompromis, przyznający stronnikom de Valery, zdecydowanym przeciwnikom jakiegokolwiek łączności z Anglią — połowę miejsc w parlamencie. Opinia angielska zachowuje jednak narazie rezerwę, a Churchill wygłosił w tej sprawie mowę, świadczącą o rozsądnym umiarkowaniu. Londyn wystosował 6 pytań do Dublina, na które udzielić nie odpowiedzi tego rodzaju, że droga do rokowań pozostała jeszcze otwartą. Mimo to widoki doprowadzenia do zupełnego uspokojenia Irlandyi są jeszcze ciągle niepewne i nie zostało dotychczas zaangażowane niebezpieczeństwo, że krwawy spór pomiędzy Anglią i Irlandyą wraz z wszystkimi swymi dotkliwymi wpływami na politykę międzynarodową — odryje z powrotem.

KRONIKA.

Kraków, 15 czerwca.

Odnaczenie gen. Szeptyckiego.

Rząd estoński nadał inspektorowi armii gen. Szeptyckiemu za wybitne zasługi wojenne krzyż Zasługi II-iej klasy.

Oficerowie lotewscy z pułkownikiem Danke-rem na czele przejechali onegdaj przez Kraków w powrotnej drodze z Zakopanego do Drohobycza i Lwowu.

„Goniec krakowski” — organem endecji. Jak się dowiadujemy, w tych dniach doszło do umowy między obecnym właścicielem „Gonia krakowskiego” p. Grodkim, a reprezentantami zarządu głównego stronnictwa narodowo-demokratycznego. Mocą tej umowy „Goniec” zakupiony został przez endecję, która wyraża w obecnych zbliżających się wyborów chce umocnić swą pozycję na gruncie Krakowa.

Budowa willi za ul. Karmelicką. Komisya gruntowa Rady miasta na posiedzeniu w dniu 13 bm. pod przewodnictwem wiceprezydenta Sarego po załatwieniu kilku spraw natury formalnej, wynikających ze sprzedaży parcel z gruntów porządkowych, zatwierdziła po dłuższej dyskusji wnioski zmierzające do odstąpienia miejsc. fund. mieszkaniowemu parceli porządkowej, mającej się wydzielić z bloku XV. za ulicą Karmelicką obok Parku Krakowskiego pod budowę domu gminnego mieszkalnego, a równocześnie uchwaliła wymieniony blok XV. przeznaczyć wyłącznie pod budowę domów wolnostojących czyli domów willewowych, polecając budownictwu miej. wypracowanie odpowiedniego projektu rozparcelowania oddanego bloku.

O barakach wojskowych w Dąbiu. W tych dniach „Demobil” ogłosił sprzedaż wielkiego kompleksu baraków w Dąbiu w drodze licytacji. Licytacja ta miała odbyć się wczoraj, lecz nie doszła do skutku z powodu protestu, wystosowanego przez prezydium m. Krakowa do dowódcy korpusu. Gmina m. Krakowa stoi na stanowisku, że oddanie tych baraków, mieszczących się na gruntach miejskich, w ręce prywatne, jest nieoptymalne i domaga się sprzedaży ich gminie. W razie nabycia baraków w Dąbiu ma gmina zamiar urządzić w nich noclegi dla wycieczek, przybywających do Krakowa, dalej schronienia dla mieszkańców domów, które muszą być opróżnione ze względu na niebezpieczeństwo zawalenia się, wreszcie dla repatriantów.

IV. Festiwal krakowski „Echa” ze współudziałem orkiestry 20 pp. odbędzie się w sobotę 17 bm. o godz. 8 wjez. na dziedzińcu Wawelskim. Chór odśpiewa między innymi „Bajkę o Kasji i Królewiczu” Walewskiego, utwór wyróżniony na Zjeździe śpiewackim w Warszawie. Szczegóły w programach. Bilety wcześniej do nabycia w księgarń WP. Krzyżanowskiego, zaś przed koncertem przy wejściu na dziedzińcu wawelskim. Dochód na cegiełki wawelskie.

KRONIKA POLICYJNA.

Skradzione rzeczy bez właściciela. Dnia 13 bm. aresztowano robotników: Franciszka Śmiecha (lat 26) i Tomasza Szelkę (lat 25), jako podejrzanych o kradzież drutu elektrycznego długości 420 metrów oraz pasa transmisyjnego długości 10 metrów na szkodę nieznanego na razie właściciela. Drut i pas odebrano aresztowanym, którzy nie potrafili wytłumaczyć się z posiadania tych rzeczy.

Włamanie do garażu. Na szkodę Jana Szląski, właściciela garażu przy ul. Szwedzkiej na Dębnikach skradziono z zamkniętego garażu oponę gumową, 3 kieszki gumowe oraz ubranie szofera, łącznej wartości 150.000 mk. Jest to druga z rzędu kradzież na szkodę p. Szląski w ciągu ostatnich tygodni.

Awantura na tle miłosnym. Do mieszkania Józefa Kotka przy ul. Grabowskiego przybył wczoraj popołudniu Kazimierz Labaj i wszczął awanturę na tle stosunku z córką Kotka. W czasie kłótni Labaj poróżbił w mieszkaniu Kotka sprzęty i nadto pobił i zranił samego właściciela mieszkania. Napastnik po dokonaniu tego zbiegł, a policja wdrożyła za nim poszukiwania.

Zaginiona dziewczynka. Do policji doniosła Bronisława Mitkowska, zamieszkała na Podgórzu, że dnia 13 bm. wydalila się z domu jej 13-letnia córka Michalina, szatynka, wzrostu średniego, dobrze zbudowana, ubrana w czarną sukienkę i czarny fartuszek. Zachodzi podejrzenie niebezpiecznego wypadku.

Kradzieże i aresztowania. W czasie nadawa-

nja pakunków na poczcie przy pl. Bernardyńskim skradł niewyszedzony sprawca Józefowi Mułkowi z kieszeni spodni 10.000 mk. — Dnia 13 bm. z przedpokoju p. Maryi Lopeckiej, zamieszkałej przy ul. Kapucyńskiej, skradziono kurtkę brązową. — Inżynierowi Czarnowskiemu, zamieszkałemu przy ul. Czarnowiejskiej, skradziono gabarytę z muru domu. — Marya Madeyska doniosła do policji, że niejaka Henryka Balkówna, która przyjęła jako służącą do dziecka, skradła jej większą ilość bielizny i zbiegła. Policja podjęła poszukiwania. — Pod zarzutem kradzieży kwoty 10.000 mk na szkodę Eugenii Szczerby aresztowano służącą Agatę Król (lat 23), rodem z Przewozu.

Sledztwo w sprawie morderstwa w Radziszowie, popełnionego w ubiegłym tygodniu na osobie naczelnika stacji Wieszolowskiego, toczy się w dalszym ciągu w Krakowie. Ustalono, że Krzeszowski, aresztowany pod zarzutem tego morderstwa, przejeżdżał krytycznego dnia przez Radziszów. Twierdzi on, że przybył wieczór do Krakowa, lecz nie może wykazać swego alibi. Na podstawie zeznań szeregu świadków stwierdzono, że drugi aresztowany, Zablocki, nie mógł podczas napadu spać, gdyż kilka minut przedtem widać go, jak gasił lampy na dworcu. Zablocki jest krewnym Krzeszowskiego i obaj palają zemstą do Wieszolowskiego, pierwszy za to, że został przez niego ukarany, drugi zaś, że uwolniony na wniosek Wieszolowskiego ze służby kolejowej, musiał pójść do wojska. Wczoraj wysłano do Radzisz-

wa dwóch wywiadowców w celu odszukania rewołwera, którym popełniono zbrodnię.

Oryginalna kradzież. Do policji krakowskiej doniesiono z Balina za Trzebinia o niezwykłej kradzieży, dokonanej tam onegdajszej nocy. Według relacji lamiejszego posterunku policji jacyś niewyszedzeni sprawcy tebrali tor kolejki wąskotorowej, biegnącej przy drodze Łębowicy od Cieżkowic do Balina. Skradzione szyny przenosili złodzieje na szosę przez wał, biegnący koło toru, skąd furanką wywieźli ich w niewiadomym kierunku. Szkoda bardzo znaczna.

Tragiczny wypadek śmierci.

Onegdaj — jak już donosiliśmy — zmarł nagłe na udar serca na ul. Długiej jakiś mężczyzna, którym, jak się okazało, był bi. p. Henryk Rothwein, właściciel restauracji. Śmierć jego nastąpiła wśród szczególnych okoliczności. Według informacji urzędu śledczego, oprawca miejski Bilński przybył do mieszkania Rothweina z kartą służbową magistratu krakowskiego celem zabrania wścickiego psa, będącego własnością Rothweina. W czasie posęgu za psem Rothwein zrywał się tak silnie, że zemdlny upadł na ziemię i przed przybyciem lekarza zakończył życie.

Świadkowie tragicznego wypadku twierdzą, że wraz z oprawcą przybył policjant, który wiaząc uciekającego psa Rothweina dobył rewołwera, co tak przestraszyło Rothweina, że ten dostał ataku sercowego i po kilku chwilach zmarł.

Z SALI SĄDOWEJ.

Rozprawa o gwałty na G. Śląsku odroczonea

Kraków, 15 czerwca.

(m) W trzecim dniu rozprawy w sądzie wojsk. w Krakowie w sprawie rabunków, popełnionych na G. Śląsku przez por. Koziełuskiego i towarzyszy, na wniosek obrony rozprawę przerwano na 8 dni celem zawiązania przełożonych władz z Górnego Śląska jako świadków. Oskarżenia bowiem powołują się na służbowe stosunki i rozkazy. W

szczególności chodzi o przesłuchanie majora Bartynowicza, który w śledztwie przeciw oskarżonemu wystawił im najgorsze świadectwo. Bartynowicz twierdzi, że oskarżeni podczas plebiscytu wzięli udział w organizacji spółdzielczej i popełnili tam cały szereg nadużyć. O ile świadkowie nie zjawiają się w oznaczonym terminie, tj. za 8 dni, rozprawa będzie odroczonea aż do sprowadzenia wspomnianych świadków.

Z teatru, literatury i sztuki.

„Jak myślicie” K. Zalewskiego. Dzisiaj wchodzi na afisz doskonała komedia „polskiego Sardou” pt. „Jak myślicie”. Znamienna w swej tendencji u autora pozytywistycznego dzisiaj po latach 20-ty stała się znów aktualną wykazując w wytwornej formie różnicę między epoką ubiegłą a czasami obecnymi. „Polski Sardou” Zalewski daje w swych sztukach kapitalne sytuacje i popisowe role dla wykonawców.

„Jak myślicie”, powtórzone będzie jutro, w sobotę i w niedzielę wieczorem. W niedzielę popołudniu wracają na afisz „Dzieje salonu” K. Wroczyńskiego.

Portret L. Solskiego w galerii teatru J. Słowackiego. W tych dniach zawisł w galerii teatru J. Słowackiego, portret znakomitego artysty i dyrektora L. Solskiego, w jego niezapomnianej kreacji „Caliguli”. Cenne dzieło sztuki pędzla K. Siębalskiego jest dla galerii sympatycznym nabytkiem zwłaszcza dla Krakowian wśród których Solski tak licznych liczy wielbicieli.

Frenkel i Kamiński w „Grubych rybach” w „Bagatel”. Cała prasa unosi się w entuzjastycznych słowach nad wspaniałym wieczorem „Grubych ryb” w interpretacji Frenkla i Kamińskiego, które jest niewątpliwie wielkim świętem polskiego teatru. Wszystkie wieczory tygodnia wypełnią „Grube ryby” z występem Frenkla i Kamińskiego. We czwartek pop. „Ten, którego bija po twarzu”. W sobotę pop. po cenach 70% znijzonych „Lekarz na rozdrużu”. W niedzielę pop. po cenach znijzonych „Świderek”. W przygotowaniu „Wierna kochanka”, komedia w trzech aktach Mieczysława Miałkowskiego z popisową rolą Majora Bodzanta z p. M. Frenklem.

Elna Gistedt w teatrze „Nowości”. Elna Gistedt, znakomita artystka szwedzka, wystąpi we czwartek 15 bm. w „Gwiazdźcie filmu”. Zapowiedź tych występów obudziła żywe zainteresowanie.

P. Róża Schindlerówna, śpiewaczka, uczennica prof. Warmutha, wystąpi solo na koncercie dnia 18 bm. w kbinie „Warszawa”. Akompanjować będzie p. J. Hubler.

NADESLANE.

Za rubryką ta redakcyja nie odpowiada.

WPISY na rząd. upoważnione z prawem wydawania świadectw 1140

KURSA HANDLOWE PROF. STANISŁAWA NYCZA

roczny żeński i czteromiesięczny mieszany przyjmuje biuro hurtowni, ul. Gołębia 5 od g. 9—1 i od 3—6.

Biuro Pośrednictwa Pracy dla Kierowników i Nauczycieli

przy Związku Zrzeszeń Społecznych, utrzymujących Zyd. Szkoły Średnie w Polsce ogłasza, iż w żydowskich nar. społ. szkołach średnich w Polsce walczy

posady nauczycieli

dla wszystkich przedmiotów, w szczególności

języka polskiego i hebrajskiego

Poszukiwane są tylko zity kwalifikowane. — Oferty z podaniem życiorysu i odpisu świadectw nadsyłać należy pod adresem: Biuro Pośrednictwa Pracy, Łódź, ul. Piramowicza L. 7. 1127

PODZIĘKOWANIE. W Panu Drowi Antoni

Bobakowi, lekarzowi w Krakowie, przy ul. Jabłonowskich za wyleczenie naszej Matki z ciężkiej choroby nerkowej zasługujemy najgłębsze podziękowanie. Oby Ci, Zany Obywatelu, Bóg użyczał pełni sił do ratowania cierpiących.

1145 Rodzeństwo Birner z Morawicy.

WP. Drowi Janowi Landauowi

w Krakowie, Gertrudy 9 za nader troskliwą opiekę lekarską podczas choroby syna i brata naszego Marcina Krakowskiego składa serd. podziękowanie

1147 Rodzina.

Zakład dentystyczny J. Fuchsberga w Tarnowie, ul. Targowa 1

przyjmie 1141

praktykanta z ukończoną IV. gimn.

Raznowszepnie NOWY DZIENNIK.

Zawiadomienie. Mamy zaszczyt zawiadomić P. T. Publiczność, iż na wzór naszych wytwórni w Angers, Brukseli, Rosendaalu, (Holandia) Bukareszcie i Wiedniu

założyliśmy wytwórnię likierów

w Zniesieniu pod Lwowem

gdzie według recept, stanowiących naszą tajemnicę, będącą podwaliną **wszechświatowej sławy domu naszego**

produkować będziemy pod osobistym

kierunkiem naszych specjalistów, na własnych opatentowanych aparatach destylacyjno-rektyfikacyjnych nasze wykwintne likiery. — Prosimy o zwrócenie baczonej uwagi na etykiety, oraz na butelki **zwyrodniałą firmą**

„COINTREAU“. Wzywamy konkurentów, używających nieprawie etykiet z napisem **Cointreau** oraz naśladowujących zewnętrznym wyglądem naszą firmę, do zaprzestania wprowadzenia w błąd publiczności. **Naśladowców ścigać będziemy sądownie.**

COINTREAU PERE et FILS w ANGERS (Francya)

Filia: Zniesienie pod Lwowem.

1150

ZGRZYTY.

Choroba Lenina.

(Kilka depesz Agencji Wolffa, Havasa, Reutersa, Z. B. K. Pata, Russpress i Wschodniej).

Niedziela:

Lenin dotknięty groźną fleksją kłosek
Już mu pośmiertne szewcy szyją buty.

Poniedziałek:

Lenina urzekł biały bazyliżek,

Wtorek:

Lenin przez własną kucharkę otruty!

Środa:

Lenin z boleścią skacze aż do pował
Bo tknięty mózgu jest tuberkulozą.

Czwartek:

Nieprawda! Lenin naprawdę zwaryował
I na Kulparków na Kremlu go wiozą.

Piątek:

Pan Lenin zapadł na francuski katar
Chirurg mu będzie operował szyję.

Sobota:

Angielską wódką natarł go lejb Tatar,
Lenin ozdrowiał, i jak żył, tak żyje!..

M. Koron.

RODZKI TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO
Czwartek: „Jak myślicie“.

RODZKI TEATR OPERA I OPERETKA
Czwartek: „Halka“.

TEATR „BAGATELA“

Czwartek pop.: „Ten, którego biją po twarzy“;
wcz.: „Grube ryby“.

OPERETKA TEATRU „NOWOŚCI“

Czwartek pop.: „Król się bawi“; wieczorem:
„Gwiazda filmu“.

Z kraju.

Z życia Przemysła.

Przemysł. Wjść stronnictwa lud. „Pjast“. Antysemity p. Grzędzielski. Z Przemysła piszą nam: Ubiegłego wtorku odbył się tutaj w Ujeżdżałni wiec „Pjastowców“, na którym przemawiał prócz posła Witosa i innych także poseł p. Grzędzielski b. minister aprowizacji.

Podczas gdy inni mówcy w referatach ściśle rzeczowych omawiali sprawy polityczne p. Grzędzielski siał na konjaka antysemitki powtarzając stare frazesy o „Państwie w Państwie“, „wrogię działalności mniejszości narodowej“ i całą litanję przeżutych zarzutów. W końcu poruszył mowca także kwestję „ordynacji wyborczej“, zdaniem p. Grzędzielskiego „obce grupy — jak mowca zwie mniejszość narodową — nie mogą skorzystać z równouprawnienia dopóty nie zadać egzamin obywatelstwa. Charakterystycznym jest jednak, że przed wejściem do ujeżdżałni znajdowała się wśród innych także tablica z napisem: „My chcemy wolności i równouprawnienia!“ Na wywody tego Pjastowca prócz jednego z obecnych robotników, który krytykował politykę „Pjasta“, nikt nie reagował, gdyż obecni na zgromadzeniu obywatele przemyscy zbyt dobrze znają „meta-morfozę ideową p. Grzędzielskiego. Pana Grzędzielskiego spotkała na zebraniu młda niespodzianka w postaci wykrzykników i docinków jak np. „z Meśsk się zgłaszają, co słyhać z Pańska“.

Dział gospodarczy.

Handel i przemysł.

Stan obecny cukrownictwa w Polsce. Stan obecny produkcji cukru w Polsce w porównaniu ze stanem przedwojennym ilustruje zestawienie następujące: (pod uwagę wzięte są: b. Król. Kongresowe, Małopolska, Wielkopolska i Pomorze).

Kampania.	Ilość plantacji buraków w ha.	Produkcja cukru w ctm.	Stosunek procentowy.
1913/14	160.000	6,228.00	100
1919/20	77.000	907.000	14
1920/20	73.000	1,700.000	27
1921/22	84.000	1,712.014	27

Spożycie wynosiło przed wojną 2,250 tys. ctm. metr., czyli że około 3,500 tys. ctm. metr. Polska eksportowała. W roku bieżącym produkcja całej Polski wynosi 1,712,014 ctm. metr., co stanowi mniej więcej 27 proc. produkcji przedwojennej, jakkolwiek obszar plantacji wynosił 50,5 proc. obszaru plantacji przedwojennych. Produkcja ta równo się zaledwie połowie produkcji malej Belgii i stawia Polskę na 23 miejscu wśród państw produkujących cukier. Produkcja normalna 6,6 milj. ctm. metr. dałaby jej miejsce szóste na świecie, a drugie w Europie. Na głowę ludności wypada dziś 5,8 kg. tj. ilość niezupełnie wystarczająca na potrzeby kraju. Tem się tłumaczy, iż wywóz cukru w porównaniu ze stanem przedwojennym jest obecnie b. słaby. Jedną z przyczyn, która wpłynęła na obniżenie się produkcji cukru był system monopolowy, który nakładając zbyt niskie ceny na buraki i cukier, właściciele cukrowni narażał często na straty lub dawał im możliwość osiągania tak nieznacznych zysków, iż produkować cukier prawie się nie opłacało. Dopiero wprowadzenie wolnego handlu cukrem w Polsce (od 1 paźd. 1921) przyczyniło się do zmiany sytuacji na lepsze. Doprowadzenie cukrownictwa do stanu przedwojennego zależy jest 1) od wybudowania nowych kolejek podjazdowych buraczanych, gdyż dla rozwoju produkcji buraków, kwestya komunikacji jest jednym z najważniejszych czynników, 2) od odbudowy zniszczonych przez działania wojenne cukrowni, 3) remontu i reorganizacji czynnych obecnie fabryk, 4) stworzenia centralnej organizacji cukrowniczej, któraby co pracy wspólnej powołała wszystkie siły cukrownicze pracujące.

Zanotować jeszcze należy, iż obecnie czynnych jest w Polsce 66 cukrowni, z czego na Królestwo przypada 40 (przed wojną 53), na Wielkopolskę 24 (prawie bez zmiany) i na Małopolskę 2 (również bez zmiany).

W sprawie sprzedaży puszczy białowieskiej. Rada nadzorcza wszystkich związków branży drzewnej wróciła się z memorandumem do poszczególnych ministerstw mjarodajnych w sprawie sprzedaży puszczy białowieskiej cudzoziemcom, prosząc o odroczenie sprzedaży. Związki te bowiem czują się same na siłach do przeprowadzenia tej transakcji drogą zjednoczenia przemysłowców polskich branży drzewnej.

„Gazeta bankowa“ Nr. 10 z 25 maja zawiera: I. Sjęski: Regulamentacja kredytu bankowego; Dr. St. Krzemicki: Moralność podatkowa; J. Münz: Danina od nabycia nieruchomości i spłaty długów hipotecznych; Dr. M. Rosenberg: Walka o pola naftowe w Genui, przeglądy giełdowe oraz

Przegrupowanie przemysłu żelaznego na Górnym Śląsku. W związku z objęciem terenu górnośląskiego, przypadającego Polsce, projektuje szereg przedsiębiorstw niemieckich przemysłu żelaznego przesiedlenia się na środkowy i na dolny Śląsk. Przesiedlenie to podyktowane jest między innymi względami na duże ilości węgla, zdolnego do koksowania, znajdującego się na dolnym Śląsku. Oprócz tego mają powstać na dolnym Śląsku nowe przedsiębiorstwa żelazne, przez co wzmożą się zapasy szmelcu, pochodzącego z niepolskiego terenu.

Wydzierżawienie węgierskich państwowych zakładów przemysłowych. Rząd węgierski nosi się z myślą wydzierżawienia zakładów przemysłowych olbrzymich domen państwowych w Mezögyös prywatnym instytucyom finansowym. Jako powód podawana jest ta okoliczność, że rząd nie jest w stanie wydatkować na niezbędne do dalszego użytkowania zakładów inwestycje, które wynoszą mniej więcej około jednego miliarda koron. O dzierżawę ubiega się grupa banków, w której skład wchodzi Bank Przemysłowy, Bank Kredytowy i Anglo-Italiano — wszystkie w Budapeszcie.

W sprawie handlu z Rosją. W Min. Przemysłu i Handlu odbyła się konferencja w sprawie uruchomienia nowych punktów przejściowych na granicy wschodniej w myśl ostatnich zarządzeń Min. Spr. Wewn.

Na konferencji byli obecni przedstawiciele Min. Skarbu, Spraw Wojskowych oraz Spraw Wewnętrznych.

Przed zawarciem umowy handlowej z Czechosłowacją. Min. Przemysłu i Handlu odbyła się pod przewodnictwem dyr. depart. inż. H. Tenenbauma konferencja w sprawie zawarcia umowy handlowej z Czechosłowacją. W konferencji wzięli udział przedstawiciele prawie wszystkich Ministerstw.

Polska opiera swe stosunki handlowe z Czechosłowacją na tymczasowej umowie handlowej. Obecnie przystępują państwa zainteresowane do zawarcia normalnej umowy handlowej.

Walka o ośmiogodzinny dzień roboczy w Szwajcaryi. W Szwajcaryi toczy się obecnie zawzięta walka między przedsiębiorcami a zawodowymi związkami robotniczymi o ośmiogodzinny dzień roboczy. Przemysłowcy chcą doprowadzić do 54 godzin pracy tygodniowej, zamiast obowiązujących obecnie 48 godzin. Między innymi podkreślają oni, że wprowadzenie ośmiogodzinnego dnia obniży wytwórczość o 30 proc.

Wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie bhp. syna i brata naszego **Marcina Krakowskiego** a w szczególności **WPanu Drowi Schmelkesowi i nadkantorowi WPanu Dembitzerowi składa serd. podziękowanie**

1146

Rodzina.

Giełda krakowska z dnia 14 czerwca 1922 r.

Waluty i dewizy.	Waluta markowa				
	Wzrost (czasy)		Czeki, przekaz, wplat,		
	Kupno	Sprzedaz	Kupno	Sprzedaz	Transakcje
Dolary St. Zjed.	4200	4300	4200	4300	4255
Dol. kanadyjskie	4000	4150	4000	4150	—
Franki franc.	385	380	370	385	—
Franki belgijskie	340	350	345	355	—
Franki szwejc.	800	820	800	820	—
Funt sterlingi	18.60	19.200	18.60	19.200	—
Marki niemieck.	13.50	14	13.50	14	13.95
Korony austr.	—25	—25	—25	—28	—28
Kor. czesko-sł.	80	82	81	83	82.50
Kor. węgierskie	4.60	5	4.60	5	—
Kor. szwedzkie	—	—	—	—	—
Kor. duńskie	890	910	890	910	—
Lot rumuńskie	25	27	27	29	—
Liry włoskie	210	220	210	220	—
Fiorany holand.	1610	1660	1610	1660	—

Akcyje bankowe.	Waluta markowa		
	ofiar. (żądano)	Transakcje	
Polski Bank Przem. I-V em.	600	700	—
Bank Hipoteczny	750	850	—
Bank Malopolski	650	725	—
Ziemski Bank Kredyt.	600	650	—
Powozachny Bank Kred.	350	400	—
Bank Z. dla Kresów, Łańcut	600	700	—

Akcyje Tow. handl. i przem.	Waluta markowa		
	ofiar. (żądano)	Transakcje	
Pol. Tw. hand. P.T.H. I-IV e.	575	625	580-590
Handl. Sp. akc. „Impex“	225	275	265
„Polski Glob“ I-III em.	700	800	—
C. Hartwig, Poznań	—	—	—
Zegluga Polska	300	350	—
Warsz. Tow. Trans. i Zegluga	—	—	—
Zieloniewski I-III em.	5000	5200	4950-5000, ex
H. Cegielski, Poznań, ex	2400	2500	—
Warsz. Sp. akc. Bud. Par. I-II e.	1150	1300	1175-1250
„Lemiesz“ fab. masz. roln.	—	—	—
„Trzebinia“ I-IV em.	1900	2100	1900-2000
Zakłady amunic. „Pociak“	700	800	750-775
Huta żelazna, Kraków	—	—	—
„Automotor“ fab. samoch.	1000	1200	—
Fab. Portl.-Cem. Szczakowa	17.000	18.000	—
„Górka“ fabryka cementu	5800	6100	—
Sierszafskie Zak. Gór. S. A.	6000	6000	—
„Tepce“ Tow. dla prz. gór.	4900	5300	4900-5250
Skł. akc. przem. naft. i g. z.	—	—	—
Karpacie Tow. naftowe	—	—	—
Akc. Tow. naft. „Galicya“	—	—	—
A. T. dla przem. oleju skal.	—	—	—
Polska Nafta	1800	2000	—
Elektr. w Sierszy I-III em.	—	—	—
„Olkca“ T. A.	7500	8000	—
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	900	1000	—
Fabr. przet. t. w Trzebinii	3800	4000	—
Krakus* Zj. fab. prz. wysk.	2800	3000	—
Fabr. porcel. w Cmielowie	4500	5000	—
Fabr. cukru w Chederowie	3000	4100	4000-4025
W. Kucharski fab. metal.	—	—	—
Hertzfeld-Victorius, odl. zel.	—	—	—
„Pharma“ Mag. Jawornicki	3900	4100	—

Giełda warszawska z 14 bm. Dolary Stanów Zjednoczonych tranz. 4245-4280-4255, sprzedaż 4275, kupno 4255. Franki francuskie tranz. 377 1/2-377. Franki szwajcarskie tranz. 807. Funt sterlingi tranz. 19125-19100. Marki niemieckie tranz. 13.90-13.95. Czeki: Gdańsk tranz. 13.75-13.80-13.70, sprzedaż 13.90, kupno 13.50. Belgia tranz. 352-352 1/2, sprzedaż 354 3/4, kupno 350 3/4. Berlin tranz. 13.75-13.82 1/2-13.70, sprzedaż 13.90, kupno 13.50. Londyn tranz. 19175-19100-19200, sprzedaż 19300, kupno 19100. N. Jork tranz. 4265-4260, sprzedaż 4280, kupno 4240. Paryż tranz. 3809 1/4-379 1/2-379 3/4, sprzedaż 381 1/2, kupno 377 1/2. Praga tranz. 82-82 1/2. Szwajcaria tranz. 818, sprzedaż 822, kupno 814. Wiedeń tranz. 22-25 1/2, sprzedaż 25, kupno 24.

Kursa dewiz w Pradze z 14 bm. Berlin 16.80-110. Warszawa 110-130. Marka niem. 16.80. Marka polska 110-133.

Kursa dewiz w Wiedniu 14 bm. (L.) Amsterdam 769050, Zagrzeb 6597, Belgrad 26258, Berlin 6095, Bruksela 159950, Budapeszt 1897, Bukareszt —, Kopenhaga 434875, Londyn 87775, Medjolan 96270, N. Jork 19494, Paryż —, Praga 38490, Zurych 372375, Belgia 158950, bułgarskie —, dolary 19394, marka niemiecka —, angielskie —, francus. 176950, kolenderskie 749750, włoskie 95770, jugosławiańskie tysiączki niestempl. 26358, polskie 4.28-4.32, rumuńskie 12494.

Kursy dewiz w Zurychu z 14 bm. (PAT) Berlin 160. Holandia 204 1/4, Nowy Jork 525 1/4, Londyn 23.48, Paryż 46, Medjolan 26.05, Praga 10.05, Budapeszt 0.53, Zagrzeb 1.83. **Warszawa 0-12, Wiedeń 0.02 3/4, Austr. stempl. 0.27/8** (Końcowych kursów z Zurychu brak)

Praca Niemiec na Ukrainie.

Charków. (A. W.) Przedstawiciel przybyłej niedawno do Charkowa niemieckiej misji handlowej, konsul Heyer, w rozmowie z przedstawicielami prasy ukraińskiej zaznaczył, iż zadaniem jego jest nawiązanie jaknajbliższego kontaktu gospodarczego pomiędzy Niemcami a Ukrainą. W tym celu starać się on będzie wyjaśnić wszelkie kwestie natury politycznej, utrudniające dotąd porozumienie. Aby dopiąć tego celu gospodarczego zbliżenia, Niemcy gotowe są pomóc Ukrainie przy odbudowie gospodarstwa rolnego i transportu, w zamian za co liczą w przyszłości na surowce ukraińskie, jak chleb, cukier i rudę.

Przed wejściem wojsk polskich na G. Śląsk.

Warszawa. (A. W.) Donoszą, że wojska sprzymierzone opuszczają pierwszą strefę Górnego Śląska, to jest miasto i powiat katowicki w poniedziałek przed południem. Wojska polskie wkroczą do Katowic tegoż dnia około południa. Wkraczające wojsko polskie powita pod Sosnowcem wojewoda Rymer i delegat biskupi ks. prałat Kapica. Symboliczny lańcuch z zieleni przetnie powstaniec jawałda. Następnie wojsko pomaszeruje do Katowic w otoczeniu honorowego batalionu powstańców.

Katowice. (A. W.) Notyfikacja dokumentów przejęcia Górnego Śląska przez władze polskie i niemieckie nastąpi dziś.

Protesty Niemiec.

Eilwese. PAT. Podobnie jak niemiecki Reichstag, tak i pruski Landtag rozpoczął wczoraj swoje posiedzenie od protestu wszystkich partii z wyjątkiem komunistów przeciwko odłączeniu Górnego Śląska.

Ustawiczne obrady nad sprawą odszkodowań niemieckich.

Berlin. PAT. Bergmann zdawał wczoraj na posiedzeniu gabinetu sprawozdanie o swej akcji w Paryżu i o naradach paryskiego komitetu pożyczkowego. Rada gabinetowa wyraziła ubolewanie, iż z powodu obecnych warunków gospodarczych komitet pożyczkowy widział się zmuszony odroczyć swe narady, natomiast z zadowoleniem przyjęto do wiadomości, że sprawozdanie komitetu daje bardzo cenne wskazówki dla praktycznego rozwiązania kwestyi odszkodowań. Gabinet uważa za rzecz nadzwyczajnie ważną, iż komitet wyraźnie podkreślił gotowość swą do dalszych narad nad sprawą pożyczki, skoro tylko przeszkody jakie się dziś nastęrczają, zostaną usunięte. Z zadowoleniem również przyjęto do wiadomości orzeczenie komitetu, iż warunki finansowe dla pożyczki w obecnej chwili byłyby korzystne. Rząd niemiecki jak dotychczas tak i w przyszłości czynić będzie wszystko, aby mając na oku sanację gospodarczą Niemiec oprzeć finanse państwa niemieckiego na zdrowych podstawach i działać w kierunku uregulowania sprawy długów. Przewidziane narady z komitetem gwarancyjnym dadzą sposobność dostarczenia komisji reparacyjnej potrzebnych w tym względzie wyjaśnień. Rata w wysokości 50 milionów marek w zlocie przypadająca na dzień 15 czerwca została już przekazana. Aż do czasu wznowienia narad w sprawie pożyczki rząd uważać będzie za najważniejsze swoje zadanie zapobiegać mogącym nastąpić zmianom w stosunkach walutowych.

dzynarodowa komisya pożyczkowa skończyła swoje obrady tak, jak należało się spodziewać. Konferencyę tę zwołano zawczasie, sprawę bowiem udzielenia Niemcom pożyczki międzynarodowej nie można jeszcze brać pod rozwagę. Niemcy muszą przede wszystkim uporządkować swoje finanse. Poincare pojmuje, że Niemcy nie mogą obecnie płacić i że musi się im dać pewien czas do uregulowania swoich stosunków wewnętrznych. Głównym warunkiem komisji jest żądanie, by Niemcy poddały swój budżet kontroli koalitionów. Francya pod żadnym warunkiem jednak nie zgodzi się na redukcję niemieckich długów reparacyjnych. W dalszym toku rozmowy podniósł Poincare, że przyjdzie prawdopodobnie do ostrej walki między poglądem francuskim a angielskim w sprawie konferencyi haskiej. Poincare jest zdania, że tej walki poglądów nieda się ominąć. Francya musi jednak odeprzeć zarzut, że chce znowu rozbić podstępnie międzynarodową konferencyę. Rząd francuski nie zamierza w Izbie deputowanych żądać votum zaufania przy rozprawie nad kredytami na rzecz delegacyi udającej się na konferencyę do Hagi. Ostatnie słowa Poincarego robią wrażenie, iż rząd francuski nie czułby się wcale dotkniętym, gdyby parlament francuski odrzucił te kredyty.

Oświadczenie Poincare'go.

Paryż. (AW) Poincare w rozmowie z dzienikarzami francuskimi oświadczył, że mię-

Paryż. (AW) Zwolennicy Clemenceau rozpoczęli akcyę przeciw Poincaremu. Poseł Tardieu zawiadomił premiera francuskiego, że w Izbie deputowanych wniesie interpelacyę w sprawie reparacyjnej i zażąda odpowiedzi Poincarego jeszcze przed jego wyjazdem do Londynu.

Przed nową podwyżką taryfy kolejowej.

Warszawa. (Tel. wł.) Jak się dowiadujemy ze źródeł mjarodajnych, prace prowadzone nad opracowaniem projektu podwyższenia taryfy kolejowej postępują. W pierwszych dniach lipca podana będzie do wiadomości ogółu nowa podwyższona taryfa kolejowa, pierwszego zaś sierpnia wejdzie taryfa ta w życie. Według wiadomości ze źródeł poinformowanych taryfy na droższe towary będą podwyższone o 150%, tańsze o 50%. Jako nowość w naszym systemie towarowym będą wprowadzone taryfy różniczkowe, to znaczy w miarę powiększenia się przestrzeni będzie zmniejszać się stosunek opłat za przewóz. Taryfa różniczkowa udostępnią dowóz towarów do oddalonych centrów Polskij. Podwyżka taryfy ma zmniejszyć deficyt kolej. W kołach urzędowych żywią nadzieję, że podwyższenie taryfy przyczyni się również do zmniejszenia się emisji nowych banknotów, a tem samem do stabilizacyi marki polskiej.

ślubinach królewskich. Dwudziestoletni termin trwania układu wywołał duże wrażenia w kołach politycznych.

Proces Puzapp'u we Lwowie.

Lwów. PAT. W sprawie Puzappu przesłuchiwano w dalszym ciągu oskarżonego Mindowicza, który wyjaśniał sprawę wagonu cukru, oświadczając, że cukier ten był jego własnością. O godzinie 2 rozprawę odroczone do piątku.

Porozumienie Jointu z C. K. odbudowy.

Warszawa. (M.) Wczoraj konferował przedstawiciel „Jointu“ z przewodniczącym C. K. Odbudowy dr Klumlem w sprawie zlikwidowania nieporozumień powstałych między Komitetem Odbudowy a Jointem. Dr K. oświadczył, że C. Komitet uzależnia podjęcie współpracy z Jointem od następujących warunków: 1) Joint przedstawi umowę zawartą z Ica w sprawie odbudowy, 2) Joint nie podejmie żadnych kroków w sprawie odbudowy bez zgody C. Komitetu, 3) Joint odda C. K. do dyspozycyi potrzebne fundusze. Po dłuższych pertraktacyach przedstawiciel Jointu zgodził się na powyższe warunki, wobec czego oświadczył dr K., iż zwoła plenarne posiedzenie C. K. odbudowy, któremu przedstawi sprawę, poczem praca będzie mogła być wnowiona.

20-letni układ wojskowy państw „małej ententy“.

Belgrad. PAT. „Tribuna“ donosi, że z okazji zaślubin króla ministrowie państw małej ententy podpisali układ, który ma bardzo wielkie polityczne znaczenie dla przyszłego ukształtowania się polityki na Bałkanie. Układ, przy którego wypracowaniu współdziałali także wojskowi, ma obowiązywać przez lat 20. Układ doszedł do skutku na konferencyi, jaka się odbyła w dzień po za-

Brewno ogłoszenia.

Zgubiona kartę demobilizacyjną na nazwisko Walaszek Wojciech z Kolbuszowej dolnej pow. Kolbuszowski znieważnia się. 1158

Unieważnia się zgubione dokumenty wojskowe na nazwisko Maciej Storon ur. w Leszczach, pow. Kolbuszowski.

Kandydat gimn., znający język hebrajski, poszukuje lekcy na wakacje. Lastawe zgłoszenia: Czesłochowa, Okazielowi lechymcy Nr. 26/21. poste rest. Jozef Bogucki. 1148

Poszukuje się rutynowanej sily biurowej ze stenografią niemiecką, piazacej bardzo bisga na maszynie. Zgłoszenia pod „Wysoka plana”, Kraków, szytka pocztowa 61. 1063

STUDENT VIII gimn., zdolny matematyk, przyjmie na czas wakacyj lekcy na wsi z zakresu matematyki lub innych przedmiotów do VII. klasy włącznie. Zgłoszenia pisemne pod „Matematyk” do Adm. N. Dz. 1126

PANIA która kupila grzebień z koscici sionowej w sklepie Süsersa, Sebastjana L. 26 w poniedzialek przedpoł, dnia 12 bm., zawiadamia wlaszciciel, iż przez pomyłkę wzięła grzebień tańszy imitacyę. Prosi zatem o laskę przybycia do sklepu, celem wymiany tegoż. 1127

KORRESPONDENTKA samodzielna, władająca językiem polsko-niem. w słowie i piśmie (požadany jest też język francuski lub angielski) poszukiwana. Posada jest do objęcia od 15/VI br. Zgłoszenia pod „Korespondentka” do Ad. N. Dziennika. 1113

Zastępców
z branży obuwia i przyborów szewskich na Małopolskę i Śląsk polski, poszukuje za wysoką prowizją Firma Landau i Löw w Rzeszowie, Rynek II. Znajomość języka polskiego wymagana. 1125

ŁUSZCZARKI oryginalne „KASPRY”
od 0 do III. „Korundy”.

Walce, kamienie franc. oraz saskie do holendrów. Cylindry, elewatory, szmergiel. Gazę jedw. oryg. szwajcarską, pytle wełniane, gazę drucianą mosiężną i miedzianą. Pasy skórzane i z sierści wielbl., gurty i czerpaki do elewatorów. Oleje maszynowe i cylindrowe, smar „Tovotta”, wełnę do czyszczenia maszyn i t. d.

1102 poleca ze składu:
A. Romer, Kraków
plac Matejki 5.

Baczność!! O 40% taniej sprzedaje: Kanapki i fotele rozkładane, otomany, łózka składane, łózka blaszane z materacami, poduszki włósienne itp. Przyjmuje także 1132 wszelkie roboty do przerabiania, w pracowni tapicorskiej **S. Frischa, Kraków, Sebastjana 36**

KURS KSIĘGOWOSCI
w każdej miejscowości 832 przeprowadza za pomocą korespondencyj z najlepszym wynikiem i w najkrótszym czasie Zakład Nauk Handlowych S. Keritana w przemyslu. Po odbyciu Kursu świadectwo. Cena Kursu wraz z drukowaniem skryptami (wartości 1000 Mk.) wynosi Mk. 3000. Płatna w dwóch ratach. Prospekta za nadesłaniem 25 Mk.

KASYNO Soboty

CAŁY ROK OTWARTE.
Piękne położenie nad morzem. Pierwsz. hotele i pensjonaty.
BACCARAT-ROULETTE
Carele privé
Minimum 20 Mk.
Maksimum 12.000 Mk.
Sport zimowy. Zebrania towarzyskie
Informacyi o połączeniach kolejowych (wagony sypialne) o siatkach, jak również o prawidłach gry udziela
KASYNO-SOBOTY
wolne miasto Gdańsk.
Abonujcie gazetę „Roulette”.
Numer próbny bezpłatnie.

Prospekty o Sopotach i prenumerata gazety „Roulette” w Międzynarodowym Biurze Ogłoszeń
Warszawa, Galerya Luksenburga. 1142

Poszukujemy pracowitej rutyn. buchalterki „ZENIT” 1134
Kraków, Szpitalna 7.

Cukier, kawę, herbatę, cykoryę,
kakao, mąkę, ryż, fasolę, groch, kaszę, grysik, mak, mydło, pastę, świece, zapaki i t. p. oraz cukierki i ciastka
w wielkim wyborze po cenach konkurencyjnych poleca **Henryk Pacanower, Kraków, Agnieszki 10**
Drobna sprzedaż sacharyny monopolowej. 1139

NOWA DRUKARNIA DZIENNIKOWA
SPÓŁKA Z OGR. POR

KRAKÓW-ORZESZKOWEJ
TELEFON 270

wykonule wszelkie zamówienia w zakresie drukarstwa wchodzące

FERBOL
w II kolorach 924
do odnawiania i przetrzbowania obuwia,
GATUNEK PRZEDWOJENNY.
Skład farb „RIPOLIN” Warszawa, Graniczna 9, tel. 94-83.

Ważne dla wszystkich!
Najlepsze obcasy gumowe
— okragle i fasonowe —
„SIEGURD”
z najlepszej czystej gumy dostać można po tanich cenach w wyłącznym składzie
I. Elechnowicz
Warszawa, Franciszkańska L. 31 (w parow.)
Telefon 293-64.
Uwaga! Na składzie wielki wybór przyborów 10 6 szewskich po cenach konkurencyjnych.

Najbardziej skuteczny środek dla cierpliwych
PRZEPUKLINE
(dla Panów, Pań i dzieci).
Każdą, choćby najstarszą przepuklinę, nawet gdy operacya ani paski nie pomogły, leczymy zupełnie po osobistym przedwzięciu się bez bólesci i szulecznie bandażami nowego patentow. wynalazku mego i prof. Era Kaskala (Dyrektora szpitala św. Szczepana i pr. docenta w Budapeszcie). — Dla Pań damskie ubrania. — Patenty we wszystkich państwach. 663
M. TILLEMANN, Kraków, ul. Zwirzyńska 4
(obok Hotelu „Wiktorya”).
Uwaga. Zaznaczam, iż lecymy pod gwarancją nawet w wypadkach, gdzie wszelkie dotychczasowe przestazala tzw. „wynalazki” nie pomogły, gdyż nasz, jako najnowszy, prześięga wszystkie dotychczasowe wynalazki.

PŁACHTY
nieprzemakalne
Płótna impregnowane
i surowe
Płachty żniwne
1059 poleca Fabryka
N. ZEMSZ
Warszawa, Chłodna L. 18
Tel. 29-86, 15-88.
Adres telegr.: Brezent Warszawa.
Rok założenia 1898.

Ekspedyentki z działu ponczoszniczego poszukuje Firma Sperling i Beckman Długa 22. Zgłoszenia osobiste między 9-12

Wydawnictwo „Dus Bichel”
Już wyszedł z druku dramat w 3 aktach **Nechemiasza Zuckera p. t.: „Chalica”**
z okładką tytułową artysty Artura Markowicza. 963
Cena Mkp. 500—
Do zamówienia pod adresem N. Zucker, Kraków Mostowa 10, dołączyć na portu 50%.
K. Czok. P. K. O. w Warszawie Nr. 150.702 Dla księgarzy rabat.

Fabryka bielizny CH. JESZURIN
1093
Warszawa, Nalewki 15/33
poleca wielki wybór bielizny męskiej, damskiej oraz Zał. w r. 1901. krzawy. Zał. w r. 1901.

Biuro ogłoszeń i dzienników
I. FRANKLA w Rzeszowie
przyjmuje ogłoszenia do wszystkich pism krajowych i zagranicznych.